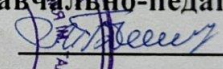

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка
Кафедра української мови і літератури, історії та методик їх навчання

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчально-педагогічної роботи

М. БОДНАР
01.09.2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ

рівень вищої освіти *другий (магістерський)*
Галузь знань *Е Природничі науки, математика та статистика*
Спеціальність *Е2 Екологія*
Освітньо-професійна програма *Екологія*

Робоча програма навчальної дисципліни *Сучасні стратегії гуманітарного знання для другого (магістерського) рівня вищої освіти з галузі знань Е Природничі науки, математика та статистика спеціальності Е2 Екологія* освітньо-професійної програми *Екологія*. Кременець, 2025 р. 22 с.

Укладач: **Мороз Олена Василівна** – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури, історії та їх методик

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури, історії та методик їх навчання (протокол № 1 від „01” вересня 2025 року).

В. о. завідувачки кафедри

Ірина СКАКАЛЬСЬКА

1. ВСТУП

Освітній компонент «Сучасні стратегії гуманітарного знання» належить до переліку вибіркових дисциплін та викладається у 1 семестрі другого (магістерського) рівня вищої освіти. Курс «Сучасні стратегії гуманітарного знання» складається зі вступу й основної частини. Він пропонує вивчення сучасних філософських концепцій природи гуманітарного знання.

Завдання курсу – надати здобувачам освіти докладні знання про важливі поняття, методологічні засади філософії гуманітарного знання, головні її парадигми; особливості концептуально-методологічних і теоретичних підходів у контексті філософії гуманітарного знання.

Ключові слова: гуманітарне знання, філософія, гуманітарне пізнання, методологічна рефлексія, «науки про дух», «науки про природу», сцієнтизм, антисцієнтизм, історизм, герменевтика, герменевтичне коло, герменевтичний трикутник, феноменологія, розуміння як метод гуманітарно-наукового пізнання, Баденська школа неокантіанства, Марбурзька школа неокантіанства.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <i>Природничі науки, математика та статистика</i>	Вибірковий освітній компонент	
Модулів – 2	Спеціальність <i>E2 Екологія</i>	Рік підготовки: 1	
		Семестр: 1	
Змістових модулів – 4			
Загальна кількість годин – 90			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 4	Освітньо-професійна програма <i>Екологія</i>	Лекції	
		26 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		26 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		68 год.	108 год.
		Форма контролю: залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 54/68 (73% : 27%);

для заочної форми навчання – 12/108 (13% : 87%).

3. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. **Метою** освітнього компонента «Сучасні стратегії гуманітарного знання» є формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про сучасний стан, динаміку та перспективи розвитку гуманітарного знання у контексті глобальних цивілізаційних, технологічних і культурних змін; розвиток здатності аналізувати, інтерпретувати та застосовувати гуманітарні стратегії в науково-дослідницькій, освітній та соціокультурній практиці.

2. **Завдання дисципліни** – ознайомити здобувачів освіти з основними тенденціями еволюції гуманітарного знання у XX–XXI ст., розкрити зміст ключових сучасних гуманітарних парадигм – постструктуралізму, феноменології, герменевтики, критичної теорії, цифрової гуманітаристики; проаналізувати трансформацію гуманітарного мислення в умовах технонаукової доби, інформаційного суспільства та глобалізації; сформувати розуміння новітніх методологій гуманітарного дослідження, розвинути навички рефлексії щодо етичних, аксіологічних і комунікативних аспектів сучасної науки; сприяти утвердженню гуманістичних цінностей у професійно-освітній та громадянській позиції здобувача освіти.

Професійні компетентності, на формування яких спрямована навчальна дисципліна

Інтегральна:

– Здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов та вимог.

Загальні:

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові:

ФК10. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.

ФК11. Здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності.

ФК12. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності.

ФК13. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

Програмні результати навчання

ПР08. Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.

ПР14. Застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах.

ПР18. Уміти використовувати сучасні методи обробки і інтерпретації інформації при проведенні інноваційної діяльності.

ПР19. Уміти самостійно планувати виконання інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ВСТУП. СТАНОВЛЕННЯ ТА ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ

Тема 1. СПЕЦИФІКА ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ

Особливості гуманітарного знання. Соціально-гуманітарне знання як проблема. Потенціал гуманітарно-наукової парадигми у загальних перспективах наукового дискурсу. Гуманітарний простір освіти: сучасні виміри та пріоритети.

Тема 2. СТАНОВЛЕННЯ ІДЕЇ НАУКОВОСТІ ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ

Витоки гуманітарного знання в античності: *paideia* та *ars liberalis*. Середньовічна традиція: теоцентрична модель пізнання. Ренесанс і гуманізм: відкриття людини як центру культури. Новий час: раціоналізм, емпіризм та наука як еталон істини. XIX ст. – становлення гуманітарних наук: Дільтей, історична школа, неокантіанство. XX ст. – герменевтика, феноменологія, критична теорія, структуралізм. Сучасність: постструктуралізм, постколоніалізм, цифрова гуманітаристика. Перспективи розвитку гуманітарного знання у XXI ст.

Змістовий модуль 2. КЛАСИЧНІ ФІЛОСОФСЬКІ ПІДХОДИ

Тема 3. ВІЛЬГЕЛЬМ ДІЛЬТЕЙ: ГЕРМЕНЕВТИКА ЯК МЕТОДОЛОГІЯ НАУК ПРО ДУХ

Погляди В. Дільтея на значення герменевтичної теорії як учення про метод гуманітарних наук. Програма обґрунтування наук про дух. Герменевтика життя – основа наук про дух. Розуміння як метод гуманітарно-наукового пізнання. Проблема загально значущості гуманітарного знання.

Тема 4. Марбурзька та Баденська школи неокантіанства

Неокантіанське розуміння природи наук про природу і наук про дух. Поняття цінності та поняття сенсу. Значення кантівського розрізнення царин свободи і необхідності. Основні апорії Марбурзької та Баденської школи неокантіанського розуміння природи гуманітарного знання. В. Віндельбанд: методичне розрізнення наук номотетичних і наук ідеографічних. Г. Ріккерт: аксіологічне обґрунтування автономії наук про культуру. Ціннісно-нормативний характер гуманітарних наук.

Тема 5. Екзистенційно-онтологічна герменевтика М. Гайдеггера Філософська система М. Гайдеггера. Онтологія, феноменологія,

герменевтика у тлумаченні М. Гайдеггера. Особливості герменевтики Dasein. Герменевтична інтерпретація науки М. Гайдеггером. Актуальність вчення М. Гайдеггера.

Тема 6. Р. Дж. Колінгвудова методологія гуманітарного знання

Основні ідеї методології Р. Дж. Колінгвуда. Принципова різноманітність інтерпретацій чи Колінгвудовий ідеал адекватного пізнання сенсу подій. Аналіз базових припущень теорії гуманітарного пізнання Р. Дж. Колінгвуда. Психологізм Р. Дж. Колінгвуда

Тема 7. Універсальна герменевтика Г.-Г. Гадамера як філософія гуманітарного знання

Сенс як головне поняття герменевтики. Принципове значення партиципації (належності інтерпретатора до предмета інтерпретації). Герменевтичне коло як структура розуміння. Теза про розуміння як саморозуміння. Поняття антиципації сенсу, упередження. Герменевтичне коло і проблема граничного обґрунтування. Поняття традиції як горизонту розуміння. Часова віддаленість як умова розуміння.

Змістовий модуль 3.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ІДЕАЛИ ТА КРИТИКА НАУКОВОСТІ

Тема 8. Особливості гуманітарного пізнання

Гуманітарне пізнання та його інтерпретації. Об'єкт і предмет гуманітарного пізнання. Методичні підходи в гуманітарних дослідженнях.

Пояснення та розуміння в гуманітарних науках. Емпіричний та теоретичний рівні науково-гуманітарного пізнання. Проблема істини.

Тема 9. Гуманітарний ідеал науковості

Становлення гуманітарно-епістемного ідеалу. Проблема критеріїв науковості гуманітарного знання. Когнітивне та ціннісне у структурі гуманітарного ідеалу науковості. Методологічний нормативізм гуманітарного знання.

Тема 10. Методологічне значення ідеалу науковості гуманітарного знання

Вплив епістемного стандарту гуманітарного знання на інтегративні процеси сучасної науки. Гуманітарний ідеал науковості як чинник людиномірної ідентифікації науки. «Науки про дух» у контексті трансформацій епохи постмодерну.

Змістовий модуль 4. СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ТА ВИКЛИКИ

Тема 11. Постструктуралізм і нові парадигми гуманітарного знання

Внесок Франкфуртської школи та сучасної критичної теорії у переосмислення завдань гуманітарних наук: ідеологія, влада, комунікація.

Розвиток нових методологій у XX–XXI ст. Критика метанаративів, проблема влади й ідентичності, децентралізація знання.

Тема 12. Цифрова гуманітаристика

Гене́за цифрової гуманітаристики (Digital Humanities). Концептуальні засади та міждисциплінарність цифрових гуманітарних наук. Інструменти і методи Digital Humanities. Приклади практичної реалізації цифрових гуманітарних проєктів. Етичні, соціальні та методологічні виклики цифрової гуманітаристики. Перспективи розвитку Digital Humanities у XXI столітті.

Тема 13. Нові горизонти гуманітарного знання

Гуманітарне знання перед обличчям технонаукової революції. Нові форми гуманізму у XXI столітті: пост-, транс- та цифровий гуманізм. Майбутнє гуманітарного знання: інтеграція технологій і гуманітарних цінностей. Гуманізм і виклики планетарного майбутнього.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма здобуття освіти						заочна форма здобуття освіти					
	всього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лек.	сем.	а б	нд	с.р.		лек.	сем.	аб	нд	с.р.
1												-
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Становлення та історичний розвиток гуманітарного знання												
Тема 1. Предмет і характер філософії гуманітарного знання	8	2	2			4	17	2				15
Тема 2. Становлення ідеї науковості гуманітарного знання	8	2	2			4	15					15
Разом за змістовим модулем 1	16	4	4			8	32	2				30
Змістовий модуль 2. Класичні філософські підходи												
Тема 3. Вільгельм Дільтей: герменевтика як методологія наук про дух	12	2	2			8	12		2			10
Тема 4. Марбурзька та Баденська школи неокантіанства	12	2	2			8	10					10
Тема 5. Екзистенційно-онтологічна герменевтика М. Гайдеггера	12	2	2			8	10					10
Тема 6. Методологія гуманітарного знання Р.-Дж. Колінгвуда	12	2	2			8	10					10
Тема 7. Універсальна герменевтика Г.-Г. Гадамера	12	2	2			8	10					10
Разом за змістовим модулем 2	60	10	10			40	52		2			50
Змістовий модуль 3. Методологічні ідеали та критика науковості												
Тема 8. Особливості гуманітарного пізнання	8	2	2			4	5	2				3
Тема 9. Гуманітарний ідеал науковості	8	2	2			4	3					3
Тема 10. Методологічне значення ідеалу науковості гуманітарного знання	6	2	2			2	6		2			4
Разом за змістовим модулем 3	22	6	6			10	14	2	2			10
Змістовий модуль 4. Сучасні стратегії та виклики												
Тема 11. Постструктуралізм і нові парадигми гуманітарного знання	6	2	2			2	6					6
Тема 12. Цифрова гуманістика	6	2	2			2	8	2				6
Тема 13. Нові горизонти гуманітарного знання	10	2	2			6	8		2			6
Разом за змістовим модулем 4	22	6	6			10	22	2	2			18
Усього годин:	120	26	26			68	120	6	6			108

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
1	Специфіка гуманітарного знання	2	2
2	Становлення ідеї науковості гуманітарного знання	2	
3	Вільгельм Дільтей: герменевтика як методологія наук про дух	2	
4	Марбурзька та Баденська школи неокантіанства	2	
5	Екзистенційно-онтологічна герменевтика М. Гайдеггера	2	2
6	Методологія гуманітарного знання Р.-Дж. Колінгвуда	2	
7	Універсальна герменевтика Г.-Г. Гадамера	2	
8	Особливості гуманітарного пізнання	2	
9	Гуманітарний ідеал науковості	2	2
10	Методологічне значення ідеалу науковості гуманітарного знання	2	
11	Постструктуралізм і нові парадигми гуманітарного знання	2	
12	Цифрова гуманістика	2	
13	Нові горизонти гуманітарного знання	2	
	Всього:	26	6

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
1	1. Постструктуралізм і нові парадигми гуманітарного знання. <i>Завдання практичного характеру:</i> 1. Проаналізуйте відмінності між структуралізмом і постструктуралізмом (підготуйте таблицю). 2. Знайдіть приклади застосування постструктуралістських підходів у сучасній культурології або медіадослідженнях. 3. Напишіть есе: «Чи може існувати істина у світі множинних інтерпретацій?»	6	10
2	Критична теорія і гуманітарне пізнання ХХІ століття. <i>Завдання практичного характеру:</i> 1. Визначте основні ідеї представників Франкфуртської школи (Адорно, Горкгаймер, Маркузе). 2. Проаналізуйте сучасний фільм чи рекламу з позицій критичної теорії. 3. Складіть міні-глосарій ключових понять (ідеологія, маніпуляція, відчуження).	6	10
3	Гуманітарне знання у цифрову епоху. <i>Завдання практичного характеру:</i>	6	10

	1. Порівняйте риси «аналогової» та «цифрової» гуманітаристики. 2. Дослідіть один цифровий гуманітарний проєкт (наприклад, Google Arts & Culture) і презентуйте результати. 3. Напишіть коротку аналітичну замітку: «Як змінилися форми сприйняття культури у цифровому світі?»		
4	Глобалізація і виклики гуманітарних наук. <i>Завдання практичного характеру:</i> 1. Підготуйте карту культурних глобальних процесів (мови, освіта, міграція). 2. Проаналізуйте вплив глобалізації на збереження локальних ідентичностей. 3. Обговоріть у групі: «Чи можлива глобальна гуманітарна освіта без втрати національної специфіки?»	6	10
5	Гуманізм і постгуманізм: нові горизонти. <i>Завдання практичного характеру:</i> 1. Складіть порівняльну таблицю: гуманізм – постгуманізм. 2. Проаналізуйте художній твір (фільм, роман, серіал), що ілюструє постгуманістичні ідеї. 3. Напишіть есе: «Чи залишиться людина центром культури у добу штучного інтелекту?»	6	10
6	Етика в умовах технологічного прогресу. <i>Завдання практичного характеру:</i> 1. Розробіть етичний кодекс для дослідника в епоху цифрових технологій. 2. Проаналізуйте конкретний випадок етичної дилеми (DeepFake, big data, приватність). 3. Дебати: «Етика повинна регулювати технології чи навпаки?»	6	10
7	Медіакультура і формування свідомості. <i>Завдання практичного характеру:</i> 1. Визначте основні риси медіакультури. 2. Проведіть аналіз новинного сюжету з позиції критичного мислення. 3. Створіть міні-презентацію: «Медіа як простір маніпуляції і творчості».	6	10
8	Кроскультурна комунікація як стратегія гуманітарного пізнання. <i>Завдання практичного характеру:</i> 1. Проаналізуйте приклад міжкультурного конфлікту в медіа або кіно. 3. Підготуйте рекомендації щодо міжкультурної толерантності в університетському середовищі. 4. Напишіть есе: «Чи можлива універсальна мова культури?»	10	10
9	Гендерні студії як напрям сучасної гуманітаристики. <i>Завдання практичного характеру:</i> 1. Розкрийте відмінність понять «гендер» і «стать». 2. Проаналізуйте образи жінки/чоловіка у сучасній рекламі або кіно. 3. Створіть інфографіку «Еволюція гендерних уявлень у	6	10

	XX–XXI ст.».		
10	Майбутнє гуманітарного знання. <i>Завдання практичного характеру:</i> 1. Підготуйте SWOT-аналіз сучасного стану гуманітарних наук. 2. Сформулюйте власне бачення місії гуманітаристики у XXI столітті. 3. Створіть візуальну мапу трендів гуманітарного розвитку (AI, біоетика, культурна аналітика тощо).	10	18
	Всього:	68	108

**Критерії оцінювання навчальних досягнень
здобувачів вищої освіти
під час семінарських занять та виконання
завдань самостійної роботи**

1-2 бали – здобувач освіти дає неповні відповіді, не систематизовані; демонструє поверхневе або неточне розуміння змісту теми; не здатен самостійно пояснити основні ідеї. Він не орієнтується у змісті теми; відповіді відсутні або неправильні; не бере участі в обговоренні.

3 бали – знання здобувача освіти є достатньо ґрунтовними. Він має загальне уявлення про тему; відповіді частково правильні, але фрагментарні; пасивний у дискусії; аргументація слабка або поверхова.

4 бали – здобувач освіти добре орієнтується в матеріалі; відповіді в основному повні й правильні, але не завжди достатньо аргументовані; проявляє активність у дискусії, може аналізувати основні поняття й позиції мислителів.

5 балів – здобувач освіти демонструє високий рівень знань; вичерпні, логічно послідовні та аргументовані відповіді, а також глибоке розуміння філософських і методологічних концепцій; активно бере участь у дискусіях; посилається на наукові джерела, приклади, власні судження.

**7. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ
ТА КРИТЕРІЇ ЇХ ОЦІНЮВАННЯ**

ІНДЗ теоретичного характеру (реферат, презентація, наукова стаття, тези)

Виконання ІНДЗ передбачає підготовку реферату або презентації за темою, визначеною нижче, або огляд публікацій із проблематики сучасних стратегій гуманітарного знання та підготовка повідомлення на студентську наукову конференцію за результатами власного дослідження обсягом 3–4 стор. (сторінка – 300–320 слів комп’ютерного набору 14-м кеглем через 1,5 інтервалу).

✓ Тематика рефератів, презентацій

1. Трансформація гуманітарного знання у XX–XXI століттях
2. Постструктуралізм як методологія сучасної гуманітаристики
3. Феноменологія та герменевтика у сучасних гуманітарних дослідженнях
4. Внесок Франкфуртської школи у переосмислення гуманітарного знання
5. Концепт «дискурсу» у М. Фуко та його вплив на сучасні гуманітарні науки
6. Роль мови у конструюванні соціальної реальності
7. Поворот до суб'єктивності у сучасній філософії гуманітарного пізнання
8. Постмодернізм і криза метанаративів у гуманітарних науках
9. Поняття інтертекстуальності у культурному аналізі
10. «Смерть автора» і нові підходи до інтерпретації тексту
11. Постгуманізм: нове бачення людини в епоху штучного інтелекту
12. Трансгуманізм як виклик гуманітарним цінностям
13. Цифрова антропологія: як технології змінюють людину
14. Вплив віртуальної реальності на сприйняття культури
15. Штучний інтелект і етика гуманітарного пізнання
16. Біоетика і філософія життя в умовах науково-технічного прогресу
17. Людина і природа: гуманістичний вимір екологічного мислення
18. Екологічний гуманізм як стратегія майбутнього
19. Психологія цифрової залежності: гуманітарний погляд
20. Технологічна цивілізація і криза гуманістичних цінностей
21. Культурна ідентичність у глобалізованому світі
22. Пам'ять як культурний конструкт: між історією та ідеологією
23. Міф і символ у сучасній культурі
24. Глобалізація і локальні культури: конфлікт чи взаємодія?
25. Кроскультурна комунікація в добу медіа
26. Мовна гра як філософська стратегія розуміння світу
27. Політика пам'яті в сучасній Україні
28. Міська культура як простір гуманітарного пізнання
29. Діалог культур як форма подолання цивілізаційних конфліктів
30. Репрезентація ідентичності у сучасних медіа
31. Медіакультура як феномен сучасного суспільства
32. Вплив соціальних мереж на формування громадської думки
33. Медіаграмотність як нова компетентність гуманітарія
34. Критичне мислення у цифрову епоху
35. Освітні технології і трансформація гуманітарної освіти
36. Онлайн-освіта і гуманітарна рефлексія: переваги та ризики
37. Роль гуманітарних дисциплін у формуванні громадянського суспільства

38. Цифрові архіви та нові форми репрезентації культурної спадщини

39. Від тексту до гіпертексту: еволюція форм знання

40. Медіаестетика: мистецтво в умовах цифрової культури

41. Етика наукової комунікації у сучасному світі

42. Відповідальність ученого-гуманітарія перед суспільством

43. Публічний інтелектуал і соціальна функція гуманітарного знання

44. Гуманітарні науки і формування культури толерантності

45. Етичні виклики штучного інтелекту

46. Гуманізм і демократія: ціннісні засади сучасного суспільства

47. Культура діалогу як основа демократичного мислення

48. Роль мистецтва у збереженні гуманістичних цінностей

49. Філософія майбутнього: шляхи розвитку гуманітарного знання

50. Майбутнє гуманітаристики: між традицією і технологією

ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

ІНДЗ оцінюється за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання;
- 2) логічність і послідовність викладення матеріалу;
- 3) повнота розкриття теми (проблемної ситуації або практичного завдання);
- 4) обґрунтованість висновків;
- 5) використання статистичної інформації та довідкової літератури;
- 6) можлива наявність конкретних пропозицій;
- 7) якість оформлення.

Оцінювання індивідуальних завдань проводять за 4 (15 балів)-бальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно):

1. Для одержання оцінки 5 (відмінно) студент повинен: укластися у встановлений термін підготовки відповіді; викладати теоретичний матеріал чітко, коротко, пов'язано й обґрунтовано; уміти оперативно розібратися в запропонованій ситуації, грамотно оцінити її й обґрунтувати ухвалене рішення; упевнено відповідати на запитання викладача й без зауважень із їх боку;

2. Для одержання оцінки 4 (добре) студент повинен: викладати теоретичний матеріал обґрунтовано й складно; укластися у встановлений термін підготовки відповіді; не утруднятися у виборі рішення при аналізі запропонованої ситуації; уміти обґрунтувати ухвалене рішення; добре відповідати на запитання викладача.

3. Для одержання оцінки 3 (задовільно) студент повинен: викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі; розібратися в запропонованій ситуації й розробити пропозиції щодо вирішення; позитивно відповідати на запитання викладача; допускаються недостатньо впевнені й чіткі відповіді, але вони повинні бути, власне кажучи, правильні.

4. Оцінку 2 (незадовільно) одержують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у п.3.

Оцінка знання матеріалу, оцінюється за 4-ри бальною системою і згідно з «Методикою переведення показників успішності знань студентів» переводить у систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 1).

Таблиця 1 – Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів

Оцінка а національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
1	2	3	4
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	10-15 балів
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	5-10 балів
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, Але зі значною кількістю недоліків	D	0-5 балів
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно* – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX	0 балів
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F	

* При оцінюванні ІНДЗ приділяють увагу також їх якості й самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась вимога не буде виконана, то оцінка знижується.

Порядок подання та захист ІНДЗ

1. Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді тез, статті, реферату, презентації, сертифікату тощо.
2. ІНДЗ подається викладачу не пізніше ніж за 2 тижні до підсумкового контролю або завершення семестру.
3. Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті (семінарському, практичному) на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання шляхом подачі повідомлення (стаття, тези) на студентську конференцію, усного звіту здобувача освіти про виконану роботу або презентації.
4. Оцінка за ІНДЗ враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу. Максимальна кількість балів – 15.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, семінари, індивідуальні науково-дослідні завдання; пояснювально-ілюстративні, проблемні та частково-пошукові методи з використанням аудіовізуальних засобів, спеціалізованого програмного забезпечення освітнього процесу, електронних бібліотек та архівів, онлайн-енциклопедій, -словників і -баз даних.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточне оцінювання, оцінка самостійної та індивідуальної роботи, підсумкове тестування, залік.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточна успішність													ІНДЗ	Тес т	Сума
ЗМ №1		ЗМ №2					ЗМ №3			ЗМ №4			15	20	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

Відповідність національної шкали оцінювання академічної успішності шкалі ЄКТС

За шкалою ЄКТС	За національною шкалою	За шкалою оцінювання з навчальної дисципліни	Критерії оцінювання знань, умінь і навичок
A	Відмінно	90-100	- студент виявляє глибокі, міцні і системні знання навчально-програмового матеріалу; - володіє теоретичними основами дослідження проблем; - демонструє вміння самостійно знаходити і користуватися джерелами інформації, критично оцінювати окремі нові факти, явища, ідеї; - виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань.
B	Добре	82-89	- здобувач виявляє повні, ґрунтовні знання навчально-програмового матеріалу; - демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати і систематизувати інформацію, робити певні висновки; - вільно застосовує матеріал у власній аргументації; - при виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; - відповідь повна, логічна, обґрунтована, але містить несуттєві неточності.
C		75-81	- здобувач виявляє ґрунтовні знання навчально-програмового матеріалу, але вони носять, в основному, репродуктивний характер; - демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати і систематизувати інформацію, робити певні висновки на основі отриманих знань; - при виконанні практичних завдань допускає окремі помилки; - відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
D	Задовільно	67-74	- здобувач виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте спостерігається їх недостатня глибина та осмисленість; - виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити певні, але неконкретні і неточні висновки.

E		60-66	- здобувач виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте допускає неточності у їх розумінні; - допускає порушення логічності та послідовності викладу матеріалу; - не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою.
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	- здобувач фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; - має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; - відсутні уміння і навички в роботі з джерелами інформації; - не вміє логічно мислити і викласти свою думку.
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	0-34	- не відтворює значну частину навчального матеріалу; - не вміє викладати матеріал; - не має уявлення про об'єкт навчання; - не володіє вмінням розв'язувати практичні завдання.

Критерії оцінювання за національною шкалою

Оцінка А «5» («відмінно») (90–100): здобувач освіти виявляє міцні, глибокі та системні знання навчально-програмованого матеріалу; відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу; демонструє вміння самостійно знаходити та користуватися джерелами інформації, критично оцінювати окремі нові факти, явища, ідеї, встановлювати причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робити аргументовані висновки; користується широким арсеналом засобів доказів власної думки, вирішує складні проблемні завдання; виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань; творчо застосовує професійні вміння і навички; вміє пов'язати теорію з практикою; володіє культурою викладу інформації, мова студента грамотна.

Оцінка В «4» («добре») (82–89): здобувач освіти виявляє міцні, повні, ґрунтовні знання навчально-програмованого матеріалу; демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати та систематизувати інформацію, встановлювати зв'язок з обраною професією та робити висновки; використовує загальновідомі докази у власній аргументації; вільно застосовує матеріал у стандартних ситуаціях; відповідь студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, однак при відповіді та виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; рівень мовленнєвої культури відповідає загальноприйнятим нормам.

Оцінка С «4» («добре») (75–81): здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте його знання недостатньо глибокі та осмислені; відповідь на рівні загальних уявлень про предмет; демонструє деяке порушення логічності й послідовності викладу матеріалу; виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити певні, але неконкретні й неточні висновки; не вміє

пов'язати теоретичні положення з практикою; має фрагментарні навички в роботі з джерелами інформації; виявляє невисоку культуру викладу знань.

Оцінка Д «З» («задовільно») (67–74): здобувач освіти фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; викладає матеріал уривчастими реченнями, при відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коректування запитань; недостатньо володіє розумовими операціями; відсутні уміння і навички у роботі з джерелами інформації; не вміє логічно мислити та викласти свою думку.

Оцінка Е «З» («задовільно») (60–66): здобувач освіти має мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному недостатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання в практичних ситуаціях.

Оцінка FХ «2» («незадовільно») (35-59) (з можливістю повторного складання): здобувач освіти не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє павичок застосовування знань у практичних ситуаціях; демонструє; не виявляє творчі уміння застосування знань, навичок у навчально-дослідній та практичній діяльності.

Оцінка F «2» («незадовільно») (0–34) (з обов'язковим повторним курсом): здобувач освіти не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосовування знань у практичних ситуаціях.

Неформальна освіта

Результати, отримані здобувачем освіти у рамках неформальної освіти, можуть бути зараховані як частина освітнього процесу та прийняті до уваги під час оцінювання відповідних тем або модулів навчальної дисципліни, що дає змогу врахувати набуті знання та навички.

Відповідна кількість годин може бути зарахована здобувачу в результаті успішного проходження ним відкритого онлайн-курсу з теми дисципліни. Для цього здобувачу необхідно представити підтверджуючий документ (сертифікат) про успішне проходження онлайн курсу.

Академічна доброчесність. Виконання навчальних завдань здійснюється відповідно до Закону України «Про освіту», чинних нормативно-правових актів та внутрішніх актів Академії з питань академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, самостійно виконувати навчальні завдання, належно посилаючись на використані джерела, дотримуватися норм авторського права та надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності. Академічний плагіат,

самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман та інші порушення академічної доброчесності є підставою для реагування відповідно до законодавства та внутрішніх актів Академії.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Теми та тези лекцій.
2. Плани практичних занять.
3. Завдання для самостійної роботи.
4. Завдання для ІНДЗ.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Богачов А. Досвід і сенс. К., 2011. С. 97–134.
2. Богачов А. Онтологія розуміння (філософська герменевтика). Підручник для студентів філософського факультету. К., 2021. 320 с.
3. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Основи філософської герменевтики. К., 2000. С. 7–10, С. 217–226.
4. Джулай Ю. Філософія гуманітарного знання. Київ. Видавничий дім «Києво-Могилянська академія, 2004. 71 с.
5. Починок Б., Починок І. Вступ до філософії гуманітарних наук : підручник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 384 с.

Додаткова література

1. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Основи філософської герменевтики. Т. 1. К.: Юніверс, 2000. С. 355–453.
2. Гегель Г. Феноменологія духу. Київ, 2004. С. 17–78.
3. Колінгвуд Р.Дж. Ідея історії. К., 1996. С. 189–197, 204–206, 213–221, 227–245.
4. Кошарний С. Біля джерел філософської герменевтики. К., 1992.
5. Лісовий В. Герменевтика. URL: <https://esu.com.ua/article-29338> (дата звернення: 28.08.2023 р.).
6. Мороз О.В., Сеньківська Г.Я., Легін В.Б. Синергетичний підхід до аналізу стратегії управління глобальними викликами: моделі та практичне застосування в контексті соціально-гуманітарних наук. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»): журнал*. 2023. № 15(33). С. 335–367. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-15\(33\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-15(33)).
7. Мороз, О. В., Саволайнен, І. П., & Козловець, М. А. (2025). Філософські аспекти глобалізації та їхній вплив на культурну ідентичність. *Вісник гуманітарних наук*. № 3–4. Режим доступу: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14974209>.
8. Мороз О.В. Методика проблемного навчання філософії : методичні рекомендації для викладачів філософських дисциплін / упоряд. О. В. Мороз. Кременець: КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2023. 25 с.

9. З.Мороз О.В. Основи філософських знань: навчально-методичний посібник для здобувачів фахової передвищої освіти / упоряд. О. В. Мороз. Кременець: КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2023. 52 с.

10. Полтавцев О. Парадигма діалогічності гуманітарного знання сучасності. *Мультиверсум*. Філософський альманах: Зб. наук. пр. К., 2009. Вип. 80. С. 197–206.

11. Сіверс В. А., Бугайова О. І. Праця Мартіна Гайдеггера «Джерело художнього творіння» як методологія розуміння творчості. *Культура і сучасність* : альманах. 2022. № 2. С. 16–23.

12. Moroz, O., Komysh, S., Krasnozhon, N., Datsenko, V., & Hranatyрко, B. The strategy of the historical policy of Ukraine in the context of the development of the Russian-Ukrainian war: an anthropological aspect. *Amazonia Investiga*. September 2022. Vol.11. Num.57. P. 92–99. DOI <https://doi.org/10.34069/AI/2022.57.09.10> (Web of Science).

Інтернет-ресурси

1. Вебсайт Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

2. Електронна бібліотека «Культура України». URL: <https://elib.nlu.org.ua>

3. Електронна бібліотека Ін-ту історії України НАН України. URL: <http://resource.history.org.ua/>

4. Інститут філософії в Україні. URL: <https://filosof.com.ua/>

1. Методологія гуманітарного пізнання. URL : https://stud.com.ua/171512/filosofiya/metodologiya_gumanitarnogo_piznannya.

5. Новий Акрополь. Школа філософії. URL : <https://newacropolis.org.ua/>

6. Перший науковий філософсько-релігійознавчий портал. URL: <http://tureligious.com.ua>

2. Соціально-гуманітарне знання як проблема. URL : https://stud.com.ua/117486/filosofiya/sotsialno_gumanitarne_znannya_problema.

3. Теорія цінностей В. Віндельбанда і Г. Ріккєрта і її значення в історії соціологічної науки. URL : <http://elbib.in.ua/teoriya-tsinnostey-v-vindelbanda-i-g-rikkerta-i-yiyi-znachennya-v-istoriyi-sotsiologichnoyi.html>.

7. Філософська енциклопедія Станфордського університету (англійською мовою). URL: <http://plato.stanford.edu>